

ВИСНОВОК
про наукову новизну, теоретичне та практичне значення
результатів дисертації
Александрова Богдана Володимировича
«Розвиток малого та
середнього бізнесу в умовах системних
трансформацій економічної безпеки України»,
поданої на здобуття ступеня доктора філософії
з галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки
за спеціальністю 051 Економіка

Актуальність теми дослідження. Сучасний етап розвитку національної економіки України характеризується глибокими структурними зрушеннями, зумовленими впливом внутрішніх та зовнішніх чинників системного характеру. Повномасштабна військова агресія, руйнування виробничої та логістичної інфраструктури, скорочення обсягів виробництва, інфляційні процеси, дисбаланси на ринку праці, міграційні тенденції, трансформація фінансової системи та зміни інституційного середовища суттєво підвищили рівень невизначеності та ризиків у господарській діяльності. За таких умов питання забезпечення економічної безпеки держави набуває стратегічного значення, а розвиток малого та середнього бізнесу постає як один із ключових чинників формування стійкої та адаптивної економічної системи.

Малий та середній бізнес відіграє важливу роль у забезпеченні зайнятості населення, формуванні конкурентного середовища, диверсифікації виробництва, розвитку інноваційної діяльності та наповненні бюджетів різних рівнів. Водночас саме цей сектор є найбільш чутливим до негативних впливів трансформаційних процесів, обмеженого доступу до фінансових ресурсів, регуляторних бар'єрів та інституційних дисфункцій. У контексті воєнного стану та післявоєнної відбудови України розвиток малого та середнього бізнесу (далі - МСБ) набуває не лише економічного, а й безпекового значення, оскільки його стійкість безпосередньо впливає на соціальну стабільність, регіональний розвиток та здатність економіки до відновлення.

Недостатньо дослідженим залишається питання комплексного оцінювання розвитку малого та середнього бізнесу саме в системі економічної безпеки національної економіки з використанням інтегрального підходу та сценарного прогнозування. Необхідність формування методичного інструментарію, який дозволяє кількісно вимірювати вплив управлінських заходів на стан МСБ та оцінювати перспективи його розвитку в умовах системних трансформацій, зумовлює актуальність обраної теми дисертаційного дослідження.

Зв'язок дисертації з науковою темою. Дисертаційну роботу виконано відповідно до планів науково-дослідної роботи кафедри міжнародної економіки Київського університету імені Бориса Грінченка, зокрема в межах тем «Розвиток економіки міста Києва в умовах євроінтеграції» (2018–2024 рр., реєстраційний номер 0118U001561) та «Роль міських агломерацій у

забезпеченні сталого розвитку національних економік» (2024–2028 рр., реєстраційний номер 0124U003012). Результати дослідження відповідають стратегічним напрямкам розвитку національної економіки та формуванню безпекової політики держави.

Мета дослідження. Теоретичне обґрунтування та розроблення методичних і практичних засад розвитку малого та середнього бізнесу в умовах системних трансформацій економічної безпеки України, а також формування інструментарію оцінювання та прогнозування його розвитку.

Завдання дослідження:

- визначити економічну сутність розвитку малого та середнього бізнесу;
- обґрунтувати структуру та системні трансформації економічної безпеки в контексті розвитку МСБ;
- проаналізувати нормативно-правове забезпечення та інструменти підтримки розвитку МСБ в Україні;
- провести аналіз сучасного стану розвитку малого та середнього бізнесу в Україні;
- розробити методичний інструментарій інтегрального оцінювання розвитку МСБ України в контексті економічної безпеки;
- проаналізувати зарубіжний досвід розвитку МСБ та обґрунтувати можливості його використання в Україні;
- розробити програму заходів щодо підвищення ефективності розвитку МСБ в умовах системних трансформацій економічної безпеки;
- обґрунтувати очікувані результати реалізації заходів розвитку МСБ;
- провести прогнозування перспектив розвитку малого та середнього бізнесу в Україні в контексті забезпечення економічної безпеки національної економіки.

Об'єктом дослідження є процес функціонування та розвитку малого і середнього бізнесу в Україні в умовах загроз і викликів, які виникають у зв'язку з трансформацією системи економічної безпеки.

Предметом дослідження є теоретичні засади, методичний інструментарій та практичні механізми оцінювання і стимулювання розвитку малого та середнього бізнесу в умовах трансформації економічної безпеки.

Теоретико-методологічна основа роботи. У процесі виконання дисертаційної роботи використано загальнонаукові та спеціальні методи дослідження: аналіз і синтез – для узагальнення теоретичних положень; системний підхід – для визначення взаємозв'язку розвитку МСБ та економічної безпеки; статистичні та економіко-математичні методи – для обробки емпіричних даних і розрахунку інтегрального індексу; метод нормування показників – для забезпечення їх порівнянності; метод сценарного моделювання – для прогнозування перспектив розвитку МСБ; графічні та табличні методи – для візуалізації результатів дослідження.

Дисертація є самостійно виконаним дослідженням, у якому представлено розв'язання комплексної наукової задачі щодо теоретичного обґрунтування, методичного забезпечення, прикладного аналізу, аналітичних таблиць, прогнозних моделей та розрахунків розвитку малого та середнього

бізнесу в умовах системних трансформацій економічної безпеки України на підставі аналізу й узагальнення теоретичних положень, наукових напрацювань, фактичного матеріалу та результатів досліджень, опублікованих у наукових працях, виконаних одноосібно та у співавторстві.

Автором розроблено авторське тлумачення поняття «розвиток малого та середнього бізнесу» як комплексного процесу якісних та структурних змін у секторі малого та середнього підприємництва, що полягає у підвищенні його конкурентоспроможності та адаптивності до мінливого ринкового середовища шляхом ефективної взаємодії внутрішнього потенціалу суб'єктів господарювання із зовнішніми механізмами державної підтримки та ринкового впливу. Сформовано структурно-функціональну модель посилення ролі малого та середнього бізнесу в системі трансформацій економічної безпеки держави, у якій конкретизовано мету, зовнішні та внутрішні загрози економічній безпеці, напрями розвитку МСБ та очікувані результати його впливу на посилення економічної безпеки.

Визначено ключові напрями розвитку малого та середнього бізнесу в контексті економічної безпеки, зокрема: структурну збалансованість сектору, соціальну стійкість, фінансове забезпечення та цифрову адаптацію. Для кількісного оцінювання рівня розвитку малого та середнього бізнесу з позиції економічної безпеки запропоновано виділяти чотири блоки, за якими розраховано кількісні значення відповідних показників: структурний, соціальний, цифровий та фінансовий. На цій основі розроблено інтегральний індекс розвитку малого та середнього бізнесу в контексті забезпечення економічної безпеки національної економіки.

У роботі наведено етапи дослідження рівня розвитку малого та середнього бізнесу з позиції економічної безпеки: формування системи показників за структурним, соціальним, цифровим та фінансовим блоками; розрахунок кількісних значень одиничних показників за визначеними формулами; нормування показників для приведення їх до єдиних меж вимірювання; розрахунок блокових коефіцієнтів розвитку МСБ; розрахунок інтегрального індексу розвитку малого та середнього бізнесу з позиції економічної безпеки; визначення критеріїв інтерпретації отриманих значень; здійснення сценарного прогнозування перспектив розвитку МСБ за інерційним, помірним та активним сценаріями; розроблення системи заходів державного регулювання для підвищення ефективності розвитку малого та середнього бізнесу в умовах системних трансформацій економічної безпеки України.

Автором виявлено основні структурні, фінансові, соціальні та цифрові дисбаланси розвитку малого та середнього бізнесу в Україні, обґрунтовано необхідність сегментації державної підтримки за критерієм розміру підприємств — для мікро-, малого та середнього бізнесу, а також запропоновано напрями імплементації релевантного зарубіжного досвіду країн Європейського Союзу в українську практику. У дисертації використані тільки ті положення, моделі, методичні підходи та розрахунки, які є результатом власного дослідження здобувача.

Наукові результати роботи належать особисто автору і становлять теоретичний, методичний та практичний внесок здобувача у розвиток наукових підходів до оцінювання, прогнозування та стимулювання розвитку малого та середнього бізнесу в умовах системних трансформацій економічної безпеки України.

Експериментальна база дослідження. Дослідження проведено на основі використання статистичних даних Державної служби статистики України, Міністерства фінансів України, Міністерства економіки України, звітів Головного управління статистики у місті Києві, офіційних даних Державної податкової служби України, результатів моніторингу програм державної підтримки (зокрема, програми «Доступні кредити 5-7-9%»), аналітичних звітів міжнародних організацій (USAID, OECD, Світового банку), даних системи публічних закупівель Prozorro, публікацій у періодичних фахових виданнях, результатів власних емпіричних досліджень та ресурсів мережі Інтернет.

Наукова новизна дослідження полягає у наступному:

удосконалено:

- методичний підхід до інтегрального оцінювання розвитку малого та середнього бізнесу в контексті економічної безпеки, який базується на виділенні структурного, соціального, фінансового та цифрового блоків, що на відміну від існуючих напрацювань, враховує виклики та запити вітчизняного бізнесу в умовах воєнного стану та дозволяє кількісно виявляти внутрішні дисбаланси сектору МСБ, визначати релевантність впливу виділених блоків на рівень стійкості бізнесу.

- систему заходів державного регулювання малого та середнього бізнесу, в основу якої покладено їх орієнтованість на показники економічної безпеки, яка на відміну від існуючих напрацювань сегментована за критерієм розміру на заходи для мікро-, малого та середнього бізнесу, що дозволить вирівнювати структурні дисбаланси у його розвитку, підвищувати фінансову спроможність, цифрову зрілість та соціальну ефективність.

- методичні положення прогнозування динаміки структурних змін інтегрального індексу розвитку МСБ, що відрізняється від існуючих структуризацією за блоками структурного, соціального, фінансового та цифрового в умовах системних трансформацій економічної безпеки з виокремленням нормованих показників країн Європейського Союзу на основі сценарного моделювання, що дозволяє визначати перспективні напрями розвитку МСБ з метою економічної євроінтеграції.

отримало подальший розвиток:

- підхід до оцінювання економічної безпеки сектору МСБ шляхом застосування критеріїв інтерпретації коефіцієнтів за блоками, що на відміну від існуючих підходів, дає змогу оцінювати не лише кількісні параметри функціонування МСБ, а й якісні зміни у його економічній структурі, зайнятості, фінансовому забезпеченні та цифровій адаптації;

- трактування сутності розвитку МСБ як комплексного процесу якісних та структурних змін у секторі малого та середнього бізнесу, що полягає у підвищенні його конкурентоспроможності, адаптивності до турбулентного бізнес-середовища, який досягається шляхом ефективної взаємодії внутрішнього потенціалу суб'єктів господарювання із зовнішніми механізмами державної підтримки та ринкового впливу, що відрізняється від існуючих інтегрованим підходом структуризації векторів (конкурентоспроможності, адаптивності). Це дозволить комплексно враховувати виділені вектори у забезпеченні ефективності бізнес-процесів в умовах трансформаційних змін державного та ринкового регулювання.

- структурно-функціональна модель посилення ролі малого та середнього бізнесу в системі трансформацій економічної безпеки держави, в якій конкретизовано мету, зовнішні та внутрішні загрози економічній безпеці, напрями розвитку МСБ (активізації ділової активності, розвитку людського капіталу, цифровізації суб'єктів, посилення соціальної відповідальності держави) та очікувані результати впливу розвитку МСБ на посилення економічної безпеки. Дана розробка відрізняється від існуючих структуризацією напрямів розвитку МСБ, які сприяють стійкості економічної безпеки, що дозволить сприяти результативності внеску МСБ у соціально-економічний розвиток країни.

- заходи щодо імплементації досвіду країн Європейського Союзу з метою розвитку МСБ, які передбачають створення єдиного підприємницького реєстру з виокремленням мікропідприємств, запровадження програм масштабування МСБ, підтримку середніх підприємств з орієнтацією на інноваційну та експортну активність, формування локальних кластерів, використання практики розробки державних та регіональних програм окремо для мікро-, малих та середніх підприємств. Ця розробка відрізняється від існуючих акцентом на релевантні функціональні напрями розвитку МСБ в контексті економічної євроінтеграції, що дозволить спрямувати заходи державного регулювання на посилення ролі МСБ у трансформації економічної безпеки.

Практичне значення отриманих результатів

Матеріали дисертаційного дослідження використані: у практичній діяльності Спілки підприємців малих, середніх і приватизованих підприємств України при підготовці аналітичних матеріалів, обґрунтуванні пріоритетних напрямів підтримки малого та середнього бізнесу та формуванні пропозицій щодо підвищення стійкості сектору МСБ в умовах сучасних економічних викликів (довідка №31/1 від 27.04.2026 р.); у діяльності та планування подальшого розвитку ТОВ «Діалог-Класик» в умовах системних трансформацій економічної безпеки бізнесу (довідка №250603-01 від 03.06.2025 р.); у практичній діяльності ТОВ «ТЕХНОШВЕЙСЕРВІС» при адаптації операційних циклів до воєнних викликів, оцінюванні ресурсної автономності, цифровізації процесів та визначенні пріоритетних напрямів діяльності підприємства на 2026–2027 роки (довідка від 12.03.2026 р.).

Теоретичні результати проведеного дослідження використані в освітньому процесі Київського столичного університету імені Бориса Грінченка при підготовці матеріалів навчальної дисципліни «Цифрова економіка» для здобувачів освітньо-професійної програми «Економіка міста. Урбаністика» спеціальності 051 «Економіка» (акт про впровадження результатів наукового дослідження в освітній процес).

Апробація результатів дисертації. Основні положення, теоретичні висновки та практичні рекомендації дисертаційного дослідження доповідались та обговорювались на 7 науково-практичних конференціях та 1 науково-практичному семінарі, зокрема:

- на міжнародних науково-практичних конференціях: «Економічні перспективи підприємництва: виклики воєнного часу та повоєнної відбудови» (м. Ірпінь, 2023 р. та 2025 р.); «Стратегічні орієнтири розвитку економіки, фінансів, обліку та права: глобальні виклики та детермінанти» (м. Полтава, 2023 р.); «Сучасні тренди та перспективи розвитку національної економіки в умовах глобальних трансформацій» (м. Львів, 2023 р.); «Економічна безпека держави та суб'єктів господарювання: виклики та рішення» (м. Одеса, 2024 р.); «Економіка та управління: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку» (м. Київ, 2024 р.);

- на Всеукраїнських науково-практичних конференціях: «Актуальні проблеми розвитку фінансової системи України» (м. Київ, 2023 р.); «Економіка України: шляхи відновлення та розвитку» (м. Харків, 2024 р.); «Сучасні виклики соціально-економічного розвитку: глобальні та регіональні аспекти» (м. Київ, 2024 р.);

- на науково-практичному семінарі «Урбаністичні тенденції в світовій економіці» (м. Київ, 2023 р.).

Публікації. Положення та результати дисертації опубліковані у 12 наукових працях, з яких 4 статті – у фахових виданнях (з них 3 у співавторстві), включених на дату публікування до переліку наукових фахових видань України; 8 наукових праць, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації.

Наукові статті, опубліковані у наукових виданнях, включених на дату опублікування до переліку наукових фахових видань України

1. Лойко В.В., Александров Б.В. Підтримка та розвиток малого та середнього бізнесу в Україні в умовах війни. *Європейський науковий журнал економічних та фінансових інновацій*. 2023. № 1 (11). С. 228–237. DOI статті: 10.32750/2023-0119. ISSN 2617-8648. Вебпосилання на видання: <https://journal.eae.com.ua/index.php/journal/article/view/217/172>

2. Лойко В.В., Александров Б.О. Розвиток мікро-, малих та середніх підприємств України в період війни. *Європейський науковий журнал економічних та фінансових інновацій*. 2024. № 1 (13). С. 273–284. DOI статті: 10.32750/2024-0127. ISSN 2617-8648. Вебпосилання на видання: <https://journal.eae.com.ua/index.php/journal/article/view/282/232>

3. Лойко В.В., Александров Б.В. Регіональні особливості розвитку малого та середнього бізнесу в Україні в умовах війни. *Здобутки економіки:*

перспективи та інновації. 2025. № 20. DOI статті: 10.5281/zenodo.16885159. ISSN 2786-9431. Вебпосилання на видання: <https://econp.com.ua/index.php/journal/article/view/572/532>

4. Александров Б.В. Роль малого та середнього бізнесу у створенні робочих місць в Україні. *Економіка та суспільство*. 2025. № 79. DOI статті: 10.32782/2524-0072/2025-79-89. ISSN 2524-0072. Вебпосилання на видання: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/6759/6700>

Публікації, у яких додатково відображені результати дослідження (статті в інших виданнях, матеріали конференцій, тощо)

5. Александров Б.В. Державне управління розвитком малих та середніх підприємств у сучасний період. *Перспективи розвитку управлінських систем у соціальній та економічній сферах України: теорія і практика : матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (Київ, 22 листопада 2022 р.)*. Київ : Київський університет імені Бориса Грінченка, 2022. С. 114–116. Вебпосилання на видання: <https://www.feu.kubg.edu.ua/images/FEU/KU/2022/12/20/Zbirnik.pdf>

6. Александров Б.В. Особливості застосування міжнародних програм розвитку малого та середнього бізнесу. *Сучасна фінансова політика України: проблеми та перспективи : матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції (Київ, 1 грудня 2022 р.)*. Київ : Київський університет імені Бориса Грінченка, 2022. С. 8–9. Вебпосилання на видання: <https://cutt.ly/wtnas7Wk>

7. Александров Б.В. Розвиток малого та середнього підприємництва в містах України. *Урбаністичні тенденції в світовій економіці : матеріали науково-практичного семінару (Київ, 20 квітня 2023 р.)*. Київ : Київський університет імені Бориса Грінченка, 2023. С. 4–6. Вебпосилання на видання: <https://cutt.ly/vtyR2ZUP>

8. Александров Б.В. Інвестиції у малий та середній бізнес міста Києва під час війни. *Економіка міста в умовах воєнного стану: внутрішні та зовнішні ресурси підтримки : матеріали Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції (Київ, 18 травня 2023 р.)*. Київ : Київський університет імені Бориса Грінченка, 2023. С. 4–6. Вебпосилання на видання: <https://cutt.ly/Etnakyn4>

9. Александров Б.В. Фінансова підтримка малих та середніх підприємств України в умовах воєнного стану. *Економічний та соціальний вплив конфліктів на сучасний світ : матеріали Міжнародної наукової конференції (Сельдце, Польща, 23 травня 2024 р.)*. Сельдце : Академія прикладних наук Мазовія, 2024. С. 90–92. Вебпосилання на видання: <https://eportfolio.kubg.edu.ua/data/conference/11125/document.pdf>

10. Александров Б.В. Соціокультурні зміни як рушій розвитку МСБ у Київській міській агломерації. *Сучасні виклики соціально-економічного розвитку: глобальні та регіональні аспекти : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (Київ, 4 грудня 2024 р.)*. Київ : Київський університет імені Бориса Грінченка, 2024. С. 56–59. Вебпосилання на видання: <https://cutt.ly/atnakM6g>

11. Александров Б.В. Динаміка зайнятості у секторі МСБ як індикатор стійкості економіки в умовах системних трансформацій. Економічні перспективи підприємництва: виклики воєнного часу та повоєнної відбудови : матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції (Ірпінь, 30 травня 2025 р.). Ірпінь : Державний податковий університет, 2025. Вебпосилання на видання: <https://dpu.edu.ua/naukovi-zakhody/viii-mizhnarodna-naukovo-praktychna-konferentsiia-ekonomichni-perspektyvy-pidpriemnytstva-vyklyky-voiennoho-chasu-ta-povoiennoi-vidbudovy>

12. Александров Б.В. Малий та середній бізнес як індикатор економічної безпеки України. Фінансово-економічний розвиток агломерацій: людський капітал та інституційні вектори сталого розвитку України : матеріали Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції (Київ, 21 травня 2025 р.). Київ : Київський університет імені Бориса Грінченка, 2025. С. 153–155. Вебпосилання на видання: https://feu.kubg.edu.ua/images/FEU/Diyalnist/Konferentsiyi_FEU/Zbirnyk_tez_konferentsii_21.05.2025.pdf

Особистий внесок здобувача. Дисертація Александров Богдана Володимировича «Розвиток малого та середнього бізнесу в умовах системних трансформації економічної безпеки України» є оригінальним, самостійним дослідженням, виконаним на належному рівні. Наукові результати роботи належать особисто автору і становлять теоретичний і практичний внесок здобувача. Усі теоретичні та практичні результати, що виносяться на захист, отримані автором самостійно.

У статті «Підтримка та розвиток малого та середнього бізнесу в Україні в умовах війни», опублікованій у співавторстві з Лойко В.В., внесок Александрова Б.В. полягає у тому, що він проаналізував зміни у діяльності підприємств малого та середнього бізнесу України в умовах воєнного стану, систематизував основні проблеми їх функціонування, зокрема втрату ринків збуту, порушення логістичних ланцюгів, обмежений доступ до фінансування та зниження ділової активності, а також узагальнив напрями державної та фінансової підтримки МСБ у період війни, що становить 50 % тексту статті.

У статті «Розвиток мікро-, малих та середніх підприємств України в період війни», опублікованій у співавторстві з Лойко В.В., внесок Александрова Б.В. полягає у тому, що він здійснив аналіз динаміки кількості мікро-, малих, середніх і великих підприємств України, обсягів реалізованої продукції, чисельності працівників та продуктивності праці за період 2014–2022 рр., визначив основні виклики функціонування ММСП в умовах війни та обґрунтував напрями підтримки їх відновлення, фінансової стійкості, технологічної модернізації та інтеграції до міжнародних ринків, що становить 50 % тексту статті.

У статті «Регіональні особливості розвитку малого та середнього бізнесу в Україні в умовах війни», опублікованій у співавторстві з Лойко В.В., внесок Александрова Б.В. полягає у тому, що він дослідив регіональні відмінності розвитку малого та середнього бізнесу в Україні під впливом воєнних дій, проаналізував масштаби втрат і релокації підприємств, визначив особливості

функціонування МСБ у східних, південних, західних, північних і центральних регіонах, а також обґрунтував перспективні напрями підтримки переміщених підприємств, розвитку регіональних бізнес-хабів, цифрової інфраструктури та кластерів, що становить 50 % тексту статті.

Структура й обсяг дисертації. Дисертація містить вступ, три розділи основної частини з підпунктами, висновки до розділів, загальні висновки, список використаних джерел з 165 найменувань та 9 додатків. Робота містить 32 таблиці та 15 рисунків. Обсяг основного тексту дисертації складає 181 сторінки друкованого тексту.

Оцінка мови та стилю дисертації. Принципових зауважень щодо структури, основних положень і концепції дисертації Александра Богдана Володимировича немає. Матеріал дисертації викладено в логічній послідовності та доступно для сприйняття. Робота написана науковим стилем мовлення, її структура відповідає алгоритму здійсненого авторкою дослідження. Зміст, структура, оформлення дисертації та кількість публікацій відповідають вимогам п.6-9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 №44 (зі змінами), наказу Міністерства освіти і науки України від 12.07.2017 №40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації», затвердженого Міністерством юстиції України 03.02.2017 за №155/30023.

Дотримання здобувачем академічної доброчесності в дисертації та наукових публікаціях, у яких висвітлено наукові результати дисертації. На підставі вивчення тексту дисертації і наукових публікацій, результатів автоматизованої перевірки на плагіат та їх експертної оцінки, встановлено, що дисертація і наукові публікації виконані самостійно, не містять академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації, самоплагіату.

Усі використані здобувачем в тексті дисертації власні наукові праці без посилання на ці праці були попередньо опубліковані з метою висвітлення в них основних наукових результатів дослідження та вказані в анотації дисертаційної роботи.

Відповідність змісту дисертації галузі знань та спеціальності. За своїм фаховим спрямуванням, науковою новизною і практичною значущістю дисертація Александра Богдана Володимировича відповідає спеціальності 05 Соціальні та поведінкові науки спеціальності 051 Економіка.

Рішення.

1. Александра Богдана Володимировича на тему «Розвиток малого та середнього бізнесу в умовах системних трансформації економічної безпеки

України», подана на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 051 Економіка, є завершеною, самостійною роботою, що містить науково обґрунтовані результати, актуальність, наукову новизну, теоретичне та практичне значення і відповідає п.6-9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 №44 (зі змінами), наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 №40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації», затвердженого Міністерством юстиції України 03.02.2017 за №155/30023.

2. Дисертація Александрова Богдана Володимировича та наукові публікації, у яких висвітлено наукові результати дисертації, виконано на належному науковому рівні з дотриманням академічної доброчесності.

3. Александров Богдан Володимирович на високому рівні оволодів методологією наукової діяльності, набув теоретичних знань, відповідних умінь, навичок та компетентностей. Здобувач вільно володіє матеріалом.

4. Рекомендувати дисертацію Александрова Богдана Володимировича на тему «Розвиток малого та середнього бізнесу в умовах системних трансформації економічної безпеки України» до публічного захисту у разовій спеціалізованій вченій раді для присудження Александрову Богдану Володимировичу ступеня доктора філософії з галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 051 Економіка.

Головуючий –

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри міжнародної економіки
Факультету економіки та управління
Київського столичного університету
імені Бориса Грінченка

Олександр ЮРЧЕНКО
КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ЄДРПОУ 45307965
ПІС
ЗАСВІДЧУЮ
(ПІБ)
Метриця гравецьова
(посадка)
Ванжкова О.